

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : B.06.0.SPGY.0.0-026.21 -2010/2665842
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Ali Rıza
Ertemür 7-16519

ÇOK İVEDİ

31 Aralık 2010

7/16519

GK 38

TBMM BAŞKANLIĞINA

İlgi: Başbakanlığa muhatap 02.11.2010 tarih ve KAN KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/16519-26413/54880 sayılı yazıları.

Denizli Milletvekili Ali Rıza Ertemür'ün Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve Sayın Başbakanımızca, kendileri adına eşgüdümümde cevaplanması tensip olunan 7/16519 esas numaralı yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

Fk: 3 sayfa.

**DENİZLİ MİLLETVEKİLİ ALİ RIZA ERTEMÜR'ÜN
SAYIN BAŞBAKANIMIZA YÖNELTİĞİ
7/16519 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ**

SORU:

Dünyanın birçok ülkesinde 5 milyona yakın vatandaşımız yaşamaktadır. Yurtdışında yaşamlarını sürdüren ve kısa süreli ticari Faaliyet için yurtdışında bulunan vatandaşlarımızın yaşadığı sorunlar sık, sık kamuoyunun gündemine gelmektedir.

Özellikle Suudi Arabistan gibi insan hakları konusunda sorunu olan, çağdaş hukuk sisteminin gelişmediği ülkelerde, vatandaşlarımızın yaşadığı dram, çaresizlik, cezaevi koşullarının ağırlığı ve yaşanan idamlar toplumumuzun vicdanında derin yaralar açmaktadır.

Yurt dışında suça karışan, ticari faaliyetler nedeniyle sorun yaşayan vatandaşlarımızın hukukunun takibi ve bunlara sahip çıkmak devletimizin önemli görevlerinden biridir.

Sayılsız örnek olmakla birlikte, yurt dışında bulunan ve akıbeti konusunda bilgi alınamayan vatandaşlarımızdan Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığı nezdinde defalarca başvuruda bulunduğu halde ve bir, sonuç elde edemediği iddia etmektedir.

Konuyla ilgili olarak,

- 1- 2005-2010 yılları arasında işlediği suçlar nedeniyle bulunduğu ülkede yargılanan ve cezaya çarptıran yurttaşlarımızın sayısı nedir? Ükelere göre dağılımı nedir?
- 2- 2005-2010 yılları arasında yurt dışında kayıp olup ta haber alınmayan yurttaşlarımız varımıdır? Ükelere göre dağılımı nedir?
- 3- Suudi Arabistan, Afganistan İran, Irak Ürdün, Lübnan Gürcistan ve bu gibi ülkelerde çeşitli suçlardan yatan vatandaşlarımız varımıdır? Bu ülkelerde idam edilen vatandaşlarımız varımıdır?
- 4- Bu vatandaşlarımızın adil bir şekilde yargılanması, cezalarını insan onur ve hasiyetine yakışır cezaevlerinde çekmeleri için yapılan girişimler nelerdir?
- 5- Cezaevi koşulları nedeniyle hayatını kaybeden yurttaşımız var mıdır? Cezasını çekmesi için ikili hukuki anlaşmalar nedeniyle ülkemize iade edilen yurttaşlarımızın sayısı nedir?
- 6- Yabancı ülkelerdeki cezaevlerinde bulunan vatandaşlarımız hakkında Dışişleri Bakanlığının elinde bulunan bilgiler nelerdir? Adil yargılanmaları ve Türkiye'ye iadeleri için hangi girişimlerde bulunulmuştur?
- 7- Halen hapiste olan diğer Türk vatandaşların durumu hakkında bilgi almak için Dışişleri Bakanlığı tarafından ilgili ülkeler ile görüşme yapılmış mıdır? Tarihleri ve kapsamı nedir?

CEVAP:

Yabancı ülkelerdeki hükümlü vatandaşlarımız sahipsiz değildir. Büyükelçiliklerimiz ve Başkonsolosluklarımızca görev bölgelerinde yeralan cezaevlerine düzenli olarak ziyaretler yapılmaktadır. Bu ziyaretlerde ilgili ülkenin mevzuatının izin vermesi halinde vatandaşlarımızla yüzyüze görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Ziyaretlere dış temsilciliklerimizde konsolosluk

memurlarının yanısıra, hukuk, eğitim, din hizmetleri ve sosyal güvenlik konularında görevli personelin de katılımı sağlanmaktadır. Hükümlü vatandaşlarımızın içinde bulunduğu hukuk sürecine ve cezaevi koşullarına ilişkin şikâyet veya talepleri hakkında bilgi edinilmekte, gerektiği takdirde, bu konularda cezaevi idareleri ya da bu idarelerin bağlı olduğu yerel makamlar nezdinde girişimlerde bulunulmaktadır. Ayrıca konsolosluk konularıyla ilgili olarak vatandaşlarımız bilgilendirilmekte ve bazı konsolosluk işlemlerinin yerine getirilmesi sağlanmaktadır. Büyükelçiliklerimiz ve Başkonsolosluklarımızca hükümlü vatandaşlarımızın cezaevi şartlarının iyileştirilmesine yönelik olarak, çeşitli konularda (Türkçe gazete ve kitap gönderilmesi, Türkçe televizyon kanallarının izlenebilmesinin temin edilmesi, avukat veya hukuk danışmanlarıyla temaslarının sağlanması gibi) katkı ve destek sağlanmaktadır.

Vatandaşlarımızın davalarını temsilciliklerimiz görevlileri izlemektedirler. Ayrıca önemli merkezlerde vatandaşlarımıza hukuki konularda yardımcı olmak ve dava sürecinde destek sağlamak üzere Hukuk Müşavirleri istihdam edilmektedir.

Cezaevi şartlarından yakınların yerlerinin değiştirilmesi için diplomatik girişimde bulunulmaktadır. Bu çerçevede son olarak Kazakistan'da ücra bir cezaevinde bulunan Ali Osman Sönmez Astana'ya naklettirilmiştir.

Hükümlülerin Türkiye'ye nakli için ikili ya da çok taraflı anlaşma gerekmektedir. Bir kısım ülke bu konuda Avrupa Konseyinin çok taraflı sözleşmesine üyedir. Avrupa Konseyine üye ülkelerde bulunan hükümlülerimiz, bu sözleşme çerçevesinde nakil talebinde bulunabilmektedirler. Naklin gerçekleştirilmesi için ilgili ülke mahkemesinin onay vermesi gerekmektedir. Komşularımızdan Suriye ve İran'la ise hükümlülerin nakline ilişkin ikili anlaşmalar akdetmiş durumdayız. Bunların onay süreci tamamlandığında bu ülkelerle de nakil işlemleri başlayabilecektir.

Hemen hemen her ülkeyle düzenli olarak yıllık konsolosluk istişareleri yapılmaktadır. Tutuklu ve hükümlülerin durumu bu görüşmelerin temel gündemidir. İran'la 5-6 Ekim 2010 tarihlerinde, Karadağ'la 12 Kasım 2010 tarihinde bu görüşmeler yapılmış, Rusya'yla da 17-18 Ocak 2011 tarihlerinde yapılacaktır. İran'la yapılan görüşmelerde her iki ülkedeki hükümlülerin konsoloslukların erişebileceği şekilde bir veya iki merkezde toplanmaları kararlaştırılmıştır.

Gürcistan'daki mahkûmlarımızın hükümlü naklinden daha etkin bir şekilde yararlanabilmeleri için önümüzdeki ay bu ülkeyi ziyaretim sırasında görüşmelerde bulunmayı öngörmekteyim.

Ayrıca, yabancı liderlerle görüşmelerimizde haksızlığa uğrayan vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi, durumu uygun mahkûm vatandaşlarımızın affedilmeleri için girişimde bulunulmaktadır. Bu bağlamda, 2010 Kasım ayındaki Türkmenistan ziyareti sırasında Sayın Cumhurbaşkanımız vergi borcundan mahkûm 2 vatandaşımızın affedilmeleri ricasında bulunmuş ve Türkmenistan Devlet Başkanı buna olumlu yanıt vermiştir.

Geden Denizcilik'e ait dünyanın sayılı büyük tankerlerinden "Aqua", uyuşturucu kaçakçılığı suçlamasıyla 20 Şubat 2010 tarihinden 5 Aralık 2010 tarihine kadar 9 ay boyunca Venezuela'nın Maracaibo Limanı'nda biri kadın 23 mürettebatıyla alıkonulmuştur. Ülkemizi ziyaret eden Venezuellalı muhatabımla 23 Kasım 2010 tarihinde yaptığım görüşmede gemicilerimizin serbest bırakılmalarını rica ettim. Bakan Moros'un bu talebe olumlu yanıt vermesiyle gemicilerimiz ve tanker 5 Aralık'ta serbest bırakılmışlardır. Tamamı Türkiye'ye dönmüşlerdir.

Suudi Arabistan dışında idam cezası verilen hükümlü vatandaşımız bulunmamaktadır. Konsolosluk kayıtlarına göre hâlihazırda Suudi Arabistan'da 22, Afganistan'da 3, İran'da 29, Ürdün'de 5, Lübnan'da 1 ve Gürcistan'da 4 hükümlü vatandaşımız bulunmaktadır. Diğer ülkelerdeki hükümlü vatandaşlarımızın listesi aşağıda sunulmaktadır.

Ülke	Hükümlü Sayısı	Ülke	Hükümlü Sayısı
A.B.D.	12	Kırgızistan	1
Almanya	163	KKTC	57
Arnavutluk	1	Kosova	1
Avustralya	23	Kuveyt	2
Avusturya	70	Küba	1
Azerbaycan	24	Litvanya	1
Bahreyn	2	Libya	1
Belçika	128	Macaristan	1
B.A.E.	4	Makedonya	5
Bosna Hersek	2	Malta	1
Brezilya	1	Moldova	10
Bulgaristan	25	Norveç	8
Çek Cumhuriyeti	3	Oman	1
Danimarka	36	Özbekistan	10
Fransa	135	Pakistan	2
Güney Afrika	2	Polonya	3
Hong Kong	3	Romanya	45
İngiltere	13	Rusya Federasyonu	10
İrlanda	1	Sırbistan	4
İspanya	40	Slovakya	1
İsrail	1	Slovenya	2
İsveç	7	Suriye	14
İsviçre	84	Tayland	12
İtalya	105	Tunus	4
Japonya	7	Ukrayna	15
Kanada	7	Yeni Zelanda	1
Kazakistan	3	Yunanistan	218

Vatandaşlarımıza ilaveten, yabancı ülkelere gelen talepler çerçevesinde bu ülkelerin üçüncü ülkelerdeki tutuklu/hükümlü vatandaşlarına kolaylık sağlanması, uygun durumdakilerin serbest bırakılması veya iadelerinin temini için gerekli çalışmalar da tarafımızdan yürütülmektedir.